

Wie Zuid-Afrika heeft bezocht, moet de 'big five' hebben gezien. Dat werd mij van tevoren gezegd. Ik had toen nog geen idee wat er met die grote vijf werd bedoeld. Voor mij was Zuid-Afrika het land van het Krugerpark, van Kaap de Goede Hoop, maar ook van de verwaarloosde townships en eertijds van de onzalige apartheidspolitiek en van de Boerenoorlog en de banden met Nederland.

Inmiddels weet ik het: de big five zijn: leeuw, luipaard, neushoorn, olifant en buffel.

Hier zijn ze dan: de big five.

Met een beetje geluk komt u ze in het Krugerpark allemaal tegen. Het park omvat met zijn 19000 km² iets minder dan de helft van de oppervlakte van Nederland (ruim 41000 km²).

Zuid-Afrika heeft een prachtige en zeer afwisselende natuur. Speciaal aan te bevelen is de 'Panoramaroute': een tocht die ten westen van het Krugerpark is uitgezet. Hoge bergen worden afgewisseld met diepe cañons, die zijn uitgesleten door bruisende stromen.

Een cañon die te zien is tijdens de Panoramaroute.

Maar dat is niet het enige. Zuid-Afrika is een merkwaardig land en een land van tegenstellingen. Bijna nergens ter wereld lopen apen vrij op straat rond en waar kom je een verkeersbord tegen dat waarschuwt voor overstekende nijlpaarden? Ze lijken niet gevaarlijk voor mensen, maar loop ze niet in de weg, want dan worden ze kwaad en de snelheid van 45 km. per uur die ze kunnen ontwikkelen, wordt door mensen niet gehaald.

's Avonds komen de nijlpaarden uit het meer en steken ze zonder uit te kijken de weg over. Weggebruikers, wees gewaarschuwd!

In onze zomer is het op het zuidelijk halfrond winter. Overdag merk je daar doorgaans niet zo veel van, maar 's morgens en 's avonds kan het vinnig koud zijn, vooral als de wind hard waait. Het bezoek aan het Krugerpark, waarvoor we 's morgens om zes uur gewekt werden, was daarom aanvankelijk geen onverdeeld genoegen. Maar we kregen er veel voor terug. De 'big five' lieten zich allemaal zien en onze dag was helemaal geslaagd. In eerdere vakantie verhalen heb ik mijn damvrienden al eens verteld dat ik probeer elk jaar een nieuw land te bezoeken. Dit jaar werden het er twee. We gingen ook naar Swaziland. Zelf wist ik niet beter dan dat het een van de 'thuislanden' was, die indertijd bestemd waren voor de zwarte bevolking, om daarmee de scheiding volledig door te zetten. Maar Swaziland heeft nooit bij Zuid-Afrika gehoord. Het was een kolonie van Engeland. In 1968 werd het onafhankelijk.

Een traditionele dansgroep uit Swaziland

Swaziland heeft een koning, die absolute macht uitoefent. Tot voor kort werden tegenstanders van de monarchie van de rotsen gesmeten. De koning kiest (ook nog anno 2015) ieder jaar bij de nationale dansfeesten een nieuwe bruid. De 'voorraad' vrouwen is inmiddels opgelopen tot vijftien. De schoonfamilie wordt schadeloos gesteld met vijftien koeien en de vrouw krijgt een eigen auto en een luxe leventje. Deze maatregelen dragen ertoe bij, dat de monarchie nauwelijks nog tegenstand ondervindt. Iedere vader wenst voor zijn huwbare dochter een onbezorgde toekomst en voor zichzelf een flinke kudde.

Tegenslag op damgebied

Tijdens mijn vakanties probeer ik in elke plaats waar ik logeer een damprobleem te maken. Ik was in Johannesburg daarmee begonnen en ook in de volgende plaatsen lukte het me om aardige composities op mijn zakdambordje te creëren, maar net voor Swaziland sloeg het noodlot toe. Ik liet mijn dambord met de kaartjes waarop een zestal problemen genoteerd waren in het nachtkastje van het hotel liggen. Het beloofde een sobere damvakantie te worden. Nadat ik een aantal damborden getekend had, lukte het mij weliswaar om een gedeelte van het zestal uit mijn herinnering op te diepen, maar een grote oogst kon niet meer gerealiseerd worden. In het verloop van de reis wist ik nog een tweetal problemen 'blind' te componeren, maar daar bleef het bij. In Zuid-Afrika worden geen damborden met honderd velden verkocht. Daarom moest ik mijn genot deze keer grotendeels buiten het dambord zoeken en dat lukte uitstekend.

Andere geneugten

Wat viel er verder nog te genieten? Het was heel veel. Laat ik slechts noemen: de struisvogelfarm waar enkele van onze jongelui zich konden wagen aan een rodeo-achtig ritje

Ziehier het bewijs dat we de Kaap 'gerond' hebben.

op de rug van een struisvogel. De meeste vonden het niet echt een fijne ervaring. Ik denk verder aan de trektocht van een roedel wilde honden, die we in een ander wildpark langdurig konden gadeslaan. Ik denk aan het bezoek aan de winderige Kaap de Goede Hoop, die toch nog altijd een uur rijden ten zuiden van Kaapstad ligt.

Maar de meeste indruk maakte op mij het bezoek aan de township van East Londen. Ik had gedacht dat de mensen er niet alleen in grote armoede, maar ook in grote ellende zouden verkeren. Dat beeld is niet helemaal terecht. Als hun een nieuwe woning wordt aangeboden, kiezen ze er vaak voor om in de oude omgeving tussen hun familieleden en vrienden te blijven wonen. We kregen een machtig optreden te horen van een Gospel- en een Rhythmic Group. De manier waarop de vrouwen- en mannenstemmen bij de zanggroep op elkaar inspeelden was prachtig. De vrouwen voerden de boventoon; de mannen zongen geen tweede stem, maar een tegenstem die voortreffelijk met de vrouwenpartij combineerde.

Afrikaanse taal

Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat de Afrikaanse, op het Nederlands gebaseerde taal, langzamerhand aan het verdwijnen is. Waar je ook komt; overal word je in het Engels aangesproken. Je moet het natuurlijk niet hardop tegen echte Afrikaners zeggen, maar over twee generaties zou het Afrikaans weleens verdwenen kunnen zijn. Dat zou jammer zijn, want de volgende termen laten zien hoe beeldend de Afrikaners zich kunnen uitdrukken:

Laptop- skootrekenaar, cafetaria- peuzelkroeg, kameleon- verkleurmannetje, trampoline- wipmat en misschien de leukste, hoewel enigszins laakbare: homo- achtermekaarmannetje.

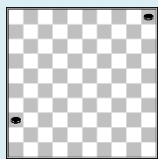
De tocht

Een reis naar Zuid-Afrika kan ik van harte aanbevelen. Het kost een paar centen, maar dan heb je ook wat. En wie bij Kras boekt en dan Magda Cilliers als gids krijgt toegewezen, kan verzekerd zijn van het beste wat een vakantieganger kan overkomen.

Leens 'big five'

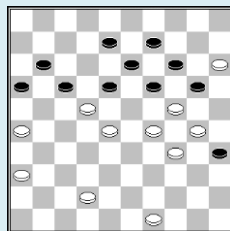
Van tevoren had ik mij voorgenomen om problemen te maken op de volgende eindstand:

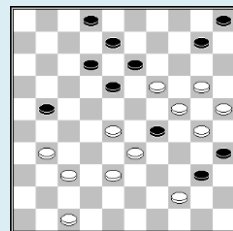
In deze stand moet er een witte dam eindigen op een van de velden 14, 19, 23, 28, 32, 37 of 46. Het doet een beetje aan Zuid-Afrika denken. De zwarte schijf in het noordoosten op veld 5 staat symbool voor het Krugerpark. De schijf op 36 ligt in de buurt van Kaapstad en Kaap de Goede Hoop ligt helemaal in het zuiden op veld 46.

Gelukkig heb ik nog een aantal problemen kunnen reconstrueren. Hieronder ziet u mijn 'big five' met de dieren waaraan ze mij het meest doen denken.

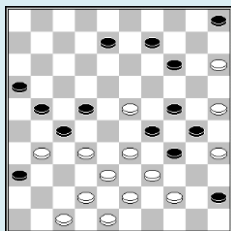
1. De leeuw

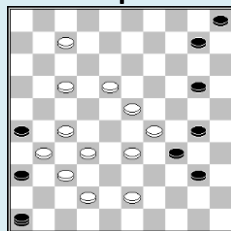
2. De neushoorn

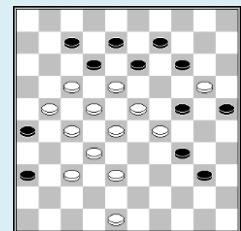
3. De olifant

4. De luipaard

5. De buffel

Oplossingen:

- 49-44 (18x27) 28-23 (19x28) 29-23 (20x49) 23x3 (35x24) 26-21 (16x27) 42-38 (49x32) 36-31 (27x36) 15-10 (14x5) 3x19
- 28-22 (18x36) 47-42 (40x49) 19-14 (40x41 of 46) 14-9 (29x47) 9x7 (2x11) 20-15 (49x20) 15x4 (35x24) 25x14 (41x10) 4x19
- 47-41 (29x18 of 36x47) 32-28 (36x47 of 29x18) 28x26 (27x36) 26-21 (16x27) 38-32 (27 of 47x40) 35x44 (27 of 47x29) 44-40 (34x43) 25x3 (45x34) 48x10 (5x14) 15-10 (15x4) 3x14
- 32-28 (46x1) 23-19 (1x39) 33x4 (34x14) 4-10 (26x37) 10x46
- 23-19 (24x31) 19x10 (25x5) 48-43 (12x23) 28x19 (13x24) 43-39 (34x43) 17-11 (26x37) 11x4 (31x22) 4x46

Nummer 1 doet mij denken aan een leeuw. Zoals leeuwinnen samenwerken om het prooidier te slim af te zijn, zo werken de witte schijven 26 en 42 samen om de zwarte dam te vangen.

Nummer 2 is een neushoorn, omdat er een ingewikkelde standverklaring nodig is om de positie te rechtvaardigen. De voorafgaande zetten waren 14-9 (13-18?) 49-44 (4x13). Zoals een neushoorn een krachtig dier is met een enigszins afstotelijk uiterlijk, zo heeft dit probleem ook zijn fysieke tekortkomingen.

Nummer 3 doet me aan een olifant denken. Dat heeft niet alleen te maken met de volle stand, maar vooral met de grote slagen 45x3 en 48x10, die doen denken aan de grote trektochten die de olifantenkuddes over de savannes maken.

De luipaard sleept, net als in probleem 4, zijn prooi vaak tot bovenin een boom. Het moeilijke thema met de slagkeus aan het eind vraagt om een onconventionele bewerking.

Dat nummer 5 me aan een buffel deed denken, zal niemand verbazen die de massale witte stand bekijkt. Omdat de stand mogelijk een bijoplossing bevat met 33,16,12 heb ik een variatie gemaakt die te zien is op diagram 7. Maar die stand heeft meer verwantschap met een krokodil.

De springbok en de krokodil

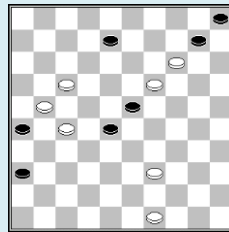
Leen als springbok op een Afrikaans 'koppie'

De springbok is het nationale symbool van Zuid-Afrika. Met gevaar voor eigen leven heb ik als 73-jarige het steile rotsblok beklommen, vooral omdat ik vermoedde dat Ria dacht dat ik daartoe niet meer in staat was. Soms valt er iets te bewijzen.

De springbok

6. Springbokprobleem

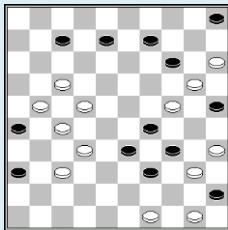

De Zuid-Afrikaanse vlag

Als toegift: de krokodil

7. De krokodil

6. 39-33 (28x39) 19x28 (10x19) 50-44 (39x50) 17-12 (50x31) 12x3 (26x17) 3x14 24-19 (14x23) 35-30 (25x14) 15-10 (34x25) 10x28 (45x34) 49-43 (39x48) 28x30 (48x31 of 25x34) 50-44 (25x34 of 48x31) 44-39 (34x43) 17-11 (26x37) 11x4 (31x ?) 4x23

De voor- en achterwaartse slagen in probleem 6 deden me denken aan de capriolen van de springbok. En waarom probleem 7 me aan een krokodil deed denken valt te verklaren uit het feit dat de witte activiteiten zich eerst voornamelijk aan de (rechter)oever afspelen.